

Izhaja
vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Velja
za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovec,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserte se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 11. kimavca 1909.

Štev. 40.

Slovenskim učiteljem.

Nad vse žalostne so šolske razmere v slovenskem delu Koroške. Menda tudi ni nikogar, ki bi tega ne uvideval, a vendar ni še nikakega upanja, da bi se kmalu obrnilo na boljše. Ako vsi poznamo zlo, moramo tudi vsi iskati sredstev, v prvi vrsti morajo nastopiti naši — časniki. Kapljica tudi tukaj izpira skalo, kapljica je vsaka beseda, kakor skala se nam protivijo razmere in vendar moramo z vztrajnostjo premagati tudi to silo. Nastopanje časnikov in strank pa ima neke neprijetne posledice: Učitelji se čutijo kot oficelne zastopnike naših šol, veže jih stan, stanovska disciplina, in vsaka beseda proti šolskemu zistemu pada na naše učitelje tembolj, ker ljudstvo še ne pozna dosti tistih mlajših moči, ki bi radi delali res za svoj narod in sodi vse le po izgledu starih liberalcev. O šolah pa molčati ne smemo in ne moremo. Odtod tedaj mrznja mnogih učiteljev. Ta mrznja pa ima še nek drug vir: Stanovsko časopisje učiteljev vpliva v vsem učiteljskem stanu, kakor strup učinkuje v truplu. Zlasti nemški časopisi, vsaj slovenski liberalizem le prežvekuje, kar mu prodaja od protestantizma in socialdemokracije prešinjeno nemško časopisje. Tisto časopisje ne pozna katolicizma, ne pozna ljubezni do naroda, ne pozna nobenih vzorov. Z znanjem, ki ga učiteljstvo zajema iz takih virov, ne bo daleč prišlo, kajti to so pojavi socialnega propada, ne pa socialnega prepoda. Črvi v mrhovini niso znamenje novega življenja, marveč priče in orodje razdora nekaj živčnega organizma.

Učiteljstvo prehaja tako v nasprotje z ljudstvom, prehaja v nasprotje s katoliško duhovščino, prehaja v nasprotje celo s šolsko postavo, ki zahteva versko-nravno vzgojo. Ako vidimo po ti poti hoditi delavstvo v protestantskih deželah, če vidimo srednje meščanske sloje zapadati neveri, se ne čudimo, ti ne vedo kaj delajo, verska nevednost je pri njih popolna in o duhovnikih ne vedo nič, kakor tisto, kar pol ali popolnoma zlaganih zlobnih novic židovski časniki poročajo. Ali naši učitelji so sinovi katoliškega ljudstva, dovolj so verski izobraženi, in mogli bi vedeti, da proti verskim načelom logično ne drži noben

ngovor, delovati jim je nalog med katoliškim ljudstvom, sodelovati z duhovniki, in vendar si domišljujejo, da oni edini spoznajo, kar je resnica in si ugovarjajo, da je vsakdo na svetu, ki ni njihovega mišljenja, le ignorant, nevednež, ali koristolovec! Slična prikazen se nam nudi v mohamedanskih narodih. Razcapano, raztrgano, izprijeno, sestradano mohamedanstvo zaničuje „švabo“, zaničuje kristjana, zaničuje vsakogar, ki ni moslim, ker je prepričan, da je v koranu vsa modrost. Prišel bo pa čas, ko bo tudi moslim proklel, kar zdaj še moli, ker zmeta ne more vedno trpeti. Tako bodo tudi evropski narodi spoznali, da je resnica le ena in da je v ti resnici pot do sreče narodov.

Dostikrat se prepiramo, kaj je več, vera ali narodnost? Zdi se nam to vprašanje slično, kot bi kdo vprašal: Kaj je več, zdravje ali roke? Kaj je več, polje ali oralo, ali seme? Da bo roka krepka za delo, treba je zdravja, treba zdravega srca, zdravih pljuč, zdravih možgan, da delo ne bo prazno, treba sejati na polje in ne vmočvirje. Ljudstvo se mora varovati npravstvenega propada, in kjer je propadlo, se mora dvigniti! Zlasti na Koroškem je moramo dvigniti, potem šele bo dostopno ugovoru.

To naj bi učitelji uvideli, in naj bi ostali v prijateljskem razmerju s tistim, ki so doslej edini branili in branijo slovensko narodnost na Koroškem. To tembolj, ker je položaj učiteljev silno težaven. Saj učitelj piše v nekem listu: „Kaj pomaga vse delo, če (učitelj) škoduje sebi, škoduje že s tem tudi narodnosti.“ Če se uniči samega sebe, uničen je tudi za narod; „naši mladi učitelji — so narodni le preveč“. Gospodje trobijo zelo zgodaj na povrnitev iz bojišča! Če bodo gospodje na Koroškem delali za slovenski narod, si bodo gmotno res škodovali, ali vsaj gmotne koristi ne bodo imeli. Zato pa je treba idealizma, potem pa je treba ravno našim učiteljem značajnosti, treba jim izobrazbe, treba stanovskega posebnega usposobljenja. Značajnim, izobraženim, posebno sposobnim možem pa nobena oblast ne bo mogla škoditi.

Sele so govorile!

„Katol.-polit. in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ je sklicalo v nedeljo, dne 5. t. m., Selane k zborovanju, naj izrazijo svoje mnenje o zadnjih šolskih škandalih v Selah. Skoraj da vsi davkoplačevalci so prišli, da bi proti nečuvnemu delovanju koroškega šolskega zistema protestirali. Povabljeni okr. glavar Grabmayr se ni upal to pot v Sele. Med govori gg. dr. Brejca in Grafenauerja so svoji ogorčenosti z živahnimi klici dali duška proti okrajnemu in deželnemu šolskemu svetu, kakor tudi proti deželni vladi. Slovesno so obljubili, v svojem boju za pravico vztrajati kot so v boju zoper deželni odbor.

Zborovanje je otvoril predsednik katol.-polit. društva g. dr. Janko Brejc s pozdravom. Za predsednika bil je izvoljen g. župan Užnik, ki je v kratkih jedrnatih besedah pozdravil govornika in oddal besedo g. dr. J. Brejcu. Govornik se je najprej bavil s šolskim vprašanjem Selanov, ki je našim bralcem že znano iz zadnjih števil, in ostro kritiziral počenjanje c. kr. okrajnega in deželnega šolskega sveta. On je dokazal na podlagi ukaza c. kr. notranjega ministrstva z dne 6. avgusta l. 1867., št. 3968 **pravico Slovencev, zahtevati od c. kr. oblastnih slovenske dopise.** V tem ukazu stoji nadalje, da se špeciialno c. kr. deželnemu predsedniku za Koroško odločno nalaga dolžnost, za to skrbeti, da so v bodoče c. kr. oblasti **dolžne slovenske vloge ne samo sprejemati**, ampak da jih morajo v prvi inštanci tudi slovenski reševati, nadalje, da se morajo slovenskim strankam, ki ali nemški ne znajo ali pa slovensko posebno zahtevajo, vse določbe in vabila v slovenskem jeziku dostavljati in z njimi tudi le slovenske zapisnike delati. (Živahno odobravanje!) Ker pa krajni šolski svet v Selah nemškega jezika ni zmožen, se je obrnil na c. kr. okrajni šolski svet, naj mu pošilja slovenske dopise ali pa vsaj nemške prestavi. Gotovo je ta zahteva najmanja, ki jo zamore vsak avstrijski državlján staviti brez ozira na § 19. A kaj se

Podlistek.

Iz popotne torbe.

(Spisal J. Trunk.)

Osemnajst dni na morju.

Ako ni viharja, je vožnja na morju zelo prijetna. Veliki parniki so podobni najlepšim hotelom, kjer se dobi vse, česar človek potrebuje. Poleg tega je morski zrak jako čist, zato zdrav. Iz teh vzrokov sem se tudi jaz za pot v Ameriko odločil za našo novo avstrijsko progó: „Avstro-Amerikana“ se ji pravi, ki je vpeljala redno vožnjo med Trstom in New-Yorkom.

Dne 17. aprila je imel odriniti parnik „Martha Washington“, pravi orjak, kakoršnega nima nobena avstrijska parobrodna družba. Na tem sem si poskrbel karto drugega razreda.

Že 16. aprila sem dospel v Trst. V družbi gospoda Z., starega znanca, sem si ogledal „Miramar“, drugače mi je bil Trst že tako znan. Žvečer so mi pri „Balkanu“ znanci iz Beljaka voščili „srečno rajžo“, menim, da ne samo v Ameriko, ampak v večnost, ker marsikateri ni hotel verjeti, da se zopet vrnem. — Tudi g. notar S., s katerim sva se drugi dan sešla, je majal z glavo in mislil, da se z njim šalim.

V pisarni parobrodne družbe se vsak popotnik natanko preišče. Na stotine Dalmatincev in Hrvatov je oblegalo urad, tudi nekaj Slovencev sem zapazil. Na ameriška tla namreč nikdo ne sme stopiti, kdor ni pri dobrem zdravju in

prost gotovih bolezní; neusmiljeno se tak zavrne in družba ga mora peljati zopet nazaj. Zato preiskava pred odhodom.

Okoli 12. ure je imel parnik odriniti. Ob bregu je na stotine ljudi, ki čakajo na odhod. Tudi g. S. pride, da se prepriča, ali se res nisem z njim šalil. Žal, da na parnik ni mogel več priti. Ko zadoni strel in se oglasijo zvonovi v mestnih stolpih, začne naša „Martha“ dihati z njenimi železnimi pljučami, da se trese vse njen život. Iz dveh dimnikov se vali gost dim, morje se peni, počasno se premikamo — za 18 dni nas objamejo morski valovi. Ko bi že večkrat ne bil na morju, bi se iz mi bilo stožilo po domu. Vkljub temu sem se iz krova oziral na kraje, katerim kraljuje Triglav.

Dan je krasen, morje čisto mirno. Poglejmo si malo našo družbo. Jaz sicer nimam znanca, a na ladji se čutijo vsi kot ena družina. Prvi razred ima malo več, drugi le okoli 40 potnikov. Večinoma so Slovenci ali Hrvati, s katerimi se hitro seznanimo, dasi so delavci, ki se vračajo zopet nazaj v Ameriko. Poleg teh „Amerikancev“ sem imel žal v kabini še druge „amerikančice“ — namreč stenice. Povzročile so mi marsikatero nemirno noč, pozneje tudi še v Ameriki, a kdor bi se bal takih neprilík, mora ostati doma.

Tudi drugi dan smo imeli lepo vožnjo. Jadransko morje se je lesketalo v gorkih žarkih južnega solnca. Popoldne smo se vozili mimo grških otokov. Na večer je bil na krovu velik dirindaj. K ladji je priletelo namreč polno ptičev, lastavic, škrjancev, smrdokavk in še drugih drobnih ptičev-selivcev, ki so bili od letanja čez morje

vsí zmučeni in so posedali na jambore, ali padali na krov. Priletelo je tudi več jastrebóv in na te smo imeli piko. Nismo jim pustili usesti se, da so izmučeni popadali v morje. Nek mornar je enega zgrabil in mu izpulil rep, kar je napravilo obilno smeha. Ko se voziš po morju in ne vidiš nič, kot vodo in nebo, je vsaka malenkost zanimiva, ako prinese malo spremembe.

V pondeljek, dne 19. aprila, smo se ustavili v grškem pristanišču Patras, ki ima jako lepo lego ob Korinskem zalivu.

Komaj da se parnik ustavi, pride nebroj ladjic z južnim sadjem, vinom in rumom. Grki imajo čisto mačje obraze in nekaj zvitega v pogledu. Na vse kriplje ponujajo svoje reči. Vsaka ladjica ima dečka, ki vpíje, kar mu le iz grla gre: „Dobra roba — fige, oranže, ruma...“ v hrvaščini, ker so izseljenci tretjega razreda večinoma Hrvati in Slovenci. Sadje ni bilo slabo, vino tudi ne, ali „rum“ — ta je bil pa za pasji rep! Luščine oranž so dobili prodajalci zopet nazaj, da je nastal hud prepír med strankama, ali kakor pravi sv. pismo: „Med vami in nami je velik prepád, da vi ne morete sem in mi ne tja.“ — prepira je moralo biti kmalu konec. Če je kak Grk preveč kričal, so mu vročo kri ohladili s škafo m vode. Zabave torej ni manjkalo.

V tretji razred se je vkrcalo okoli 1300 grških izseljencev in nekaj Makedoncev. Tudi v drugi razred smo dobili nekaj silno izstradanih potnikov, ki so vse pojedli, kar je prišlo na mizo. Na krov je prišlo gledat ladjo nekaj grških oficirjev in prebivalcev v narodni noši, ki je lepa do pasa. Ako se pa dalje pogleda, se človek ne moreš

zgodil! Namestu da bi c. kr. šolski svet tej samo ob sebi umlji zahtevi ugodil, se je krajni šolski svet v Selah za nezmožnega in „schulfeindlich“ spoznal in kratkomalo odstavil. Za začasnega oskrbnika se je postavilo nekega nemčurškega forštnarja iz sosedne šolske občine! (Klici: Škandal, sramota itd. Nemir.) To so koroške šolske razmere! Govornik je opomnil zborovalce, da naj neustrašeno vztrajajo v borbi za pravico in obljubil, da bo z vsemi močmi nato deloval, da se pribori dobri in pravični stvari končna zmaga. (Burni živio-klici!) V nadaljnih besedah je govornik razložil novejšo liberalno strujo na Koroškem, ki se je iz Kranjske zataknila v naše kraje in tu po „Lažikorošču“ v škodo našega ljudstva in korist naših nasprotnikov deluje. Stranka, ki je na Kranjskem popolnoma falirala, išče sedaj pri nas prostora za svoje umazano perilo, očitno radi tega, ker nas smatra za bolj neumne kot kranjske kmete, ki so jo skoraj popolnoma pomedli iz dežele. Kako daleč sega sovraštvo teh ljudi, kaže najbolj dejstvo, da se njemu (govorniku) zmiraj pravi, da je „privandranec“. In v tem svojem sovraštvu še zapazijo ne, da si sami sebi v skledo pljuvajo. V nobeni slovenski hiši se ne sme „Korošec“ nahajati tako malo kot „Štajerc“. Oba spadata na smetišče. (Burno odobravanje.) „Tako bi tudi Einspieler zaklical,“ končuje govornik, „ako bi danes vstal, in boj napovedal temu svinjeredu šte. 2., s katerim sedaj kranjski liberalci hočejo futrati poštenega slovenskega kmeta.“ (Frenetični živio-klici! Živio, dr. Brej! Neprestano ploskanje!)

Drugi govornik g. drž. in dež. poslanec Fr. Grafenauer govori najprej o šolskem vprašanju, nato poroča o svojem delovanju v državnem zboru in razvija postanek „Slovanske Jedinote“ in navaja razloge, ki so jo napeljali v najostrejšo opozicijo, da, obstrukcijo proti sedanji vladi. Kričeč zglede sedanjega sistema je selsko šolsko vprašanje. Kakor tukaj, tako se vlada povsod po Avstriji, namreč germanizuje, akoravno je Nemcev v državi le tretjina. Med 13 ministri je 9 Nemcev in 4 Slovani, namestu narobe. In še jim je premalo! Volilci naj se ne dajo motiti od nemškutarjev. Nato vpraša svoje volilce, ali so z njegovo politiko zadovoljni in ali naj vztraja pri tem. (Burni klici: Le tako naprej! Vse razbite! Naprej obstruirajte!) Mogoče je, pravi govornik, da bodo kmalu zopet volitve (klici: Nič ne de, pa bomo zopet volili!), na ta slučaj naj bodo volilci pripravljani. (Klici: Pripravljani smo!) Govornik sklene svoja razmotrivanja z apelom na svoje volilce, naj vztrajajo pri stranki in naj se ne dajo motiti po nemškutarjih in slovenskih liberalcih! (Živahno ploskanje! Neprestani klici: Živio Grafenauer!)

Nato se č. g. župnik Nagl zahvali v imenu zborovalcev za krasna izvajanja in zasiguro stranki neomajno zvestobo Selanov.

G. Kelih iz Vrhnjega Kota predlaga nato sledečo resolucijo, ki je bila z velikim navdušenjem soglasno sprejeta:

„Na shodu v Selah, dne 5. septembra 1909, skoraj polnoštevilno zbrani davkoplačevalci občine Sele soglasno in ogorčeno protestujemo proti ne-

vzdržati smeja. Kot pastirji smo iz bučic ali krompirja izrezljali nekako človeško glavo in jo nasadili na dve špilci — tako izgleda približno Grk s svojo janko, iz katere štrli suhi nogi.

Proti večeru smo odpluli. Grki so bili dobre volje in pričeli svoj naroden ples, ki je še vedno tak, kakor pred 3000 leti. Plešejo le moški, ki se med precej robotim petjem gibljejo sem in tja. — Prvi plesalec ima v roki ruto in se vrtil, kakor pesem zahteva, kar ni brez umetnosti. Vsekako je ples boljši kot naš. Slovenci so imeli tudi svojega „mehača“ — in plesali po svojem — zraven so se čule otožne pesmi Hrvatov — vse je bilo veselo, dokler nas ni ogrnila noč.

Dne 20. aprila sem bil že na vsezgodaj na krovu. Po noči smo imeli meglo in parnik je tulil neprenehoma, da ni bilo miru. Jutro je zopet krasno. Ravno se dviga solnce izza morske ravnine; od žarkov je vsa ravan kakor z zlatom polita. Solnčni vzhod je eden izmed najlepših prizorov na morju.

Sreča nas nekaj morskih velikanov, vojnih ladij, ki plujejo proti Carigradu, kjer so bile ravno znane homatije proti sultanu. Na desni se prikaže obrežje Kalabrije, na levi zablješči sneženi vrh ognjenika Etne na Siciliji. Prizor je velikansk od morske strani, ker se gora dviga nad 3300 m v višavo. Snežene proge so mestoma umazane; pod vrhom se dviga iz žrelav tanek, sivkast dim, znamenje, da gora deluje.

Vedno bolj se bližamo morski ožini pri Messini. Vse je na krovu, da vidi ob bregu posledke strasne potresa, ki je pred štirimi meseci prinesel nesrečnim prebivalcem neznanško gorje.

zakoniti razpustitvi našega krajnega šolskega sveta, izjavljamo, da se s postopanjem krajnega šolskega sveta, ki je v postavah in naredbah popolnoma utemeljeno, sicer pa tudi samoobsebi umevno, vseskozi strinjamo in ga odobravamo ter krajnemu šolskemu svetu in še posebej njega načelniku radi njega moštosti v obrambi naravnih in zakonitih pravic slovenskega jezika javno in presrečno zahvalo izrekamo ter ga pozivljamo, da pod nobenim pogojem ne odneha, dokler pravica ne zmaga.

Ker je pričujoči jezikovni spor prejasno pokazal, kako brez vsake potrebe, samo iz gole mržnje do slovenskega jezika, se pri nas na Koroškem od zgoraj doli umetno povzročajo narodnostne zdražbe, raditega pozivljamo svojega poslanca gosp. Grafenauerja, da v zvezi z ostalimi slovenskimi in slovanskimi poslanci zastavi vse svoje moči, da se prejkoprej strmoglavni sednji Slovincem tako očitno sovražni vladni zistem. Odločen odpor slovanskih poslancev v državnem zboru smo z veseljem pozdravljali, zahvaljujemo posl. Grafenauerja za njegov obstrukcijski govor, in pričakujemo, da bo jesensko državnozbornsko zasedanje našlo Slovence še močnejše in še složnejše v neizprosni boju zoper korupcijo in provokacijo — če treba tudi z orožjem brezobzirne obstrukcije.“

Po končanem zborovanju se je sklenilo, v Selah ustanoviti podružnico slovenskega šolskega društva, ki naj bi se bavila s šolskim vprašanjem v Selah.

Trdno kakor gorske skale,
Bodo Sele vedno stale!

Koroške novice.

Koroška hipotečna banka objavlja pod 2. septembrom svojo mesečno bilanco iz avgusta t. l. Prošenj za posojila je došlo 20 z 194.700 K, ugodilo se je K 115.000, došteti je bilo 11 prošelj s K 72.600. Od svojega početka (1. julija 1896) do 1. septembra 1909 l. je bilo posojil došteti 3191 v znesku K 17.103.200.

Celovski „Herbstfest“. Kakor je znano, se vrši ta teden v Celovcu takozvani „Herbstfest“, prirejen od nemškonalnega „Orchestervereina“. Veliko število zastav, koroških in nekaj cesarskih, a največ frankfurtaric diči mesto, kjer se nahaja brojno število različnih šotorov. Ko sem v petek ogledaval te reči, sem zagledal neko uto z napisom: „Nur für Erwachsene“ in štirikrat slovenski napis „Samo za odrasle“. To se mi je prav dobro zdelo, da je tudi slovenski napis. Ko pa pridem v nedeljo do omenjenega šotora, bral sem le še nemški napis. Sicer stvar, ki se vidi, sama na sebi ni posebno moralna. Nato vprašam posestnika, kaj se je zgodilo s slovenskimi napisi. In ta mi odgovori: „Auf Anordnung der Festkommission und öfteres Verlangen der Stadtpolizei mußten wir die slovenische Aufschrift verschwinden lassen.“ In res, dotična mesta so z zeleno barvo zakrita. Tako ravna društvo, ki polni svoje prazne žepe ne le z nemškim, ampak tudi veliko s slovenskim denarjem.

Skupaj trčila sta pri železnični prestavi na beljaški cesti v Celovcu en tovorni vlak in neki

Parnik vozi počasi. Na desni je polno razvalin ali z deskami pokritega zidovja. Mesto Reggio di Calabria je podobno velikanskemu šotorišču: povsod nove strehe iz desk ali iz kositra, le tu in tam se razločuje še kak zid, drugo je videti vse razdrto in razpokano.

Bližamo se Messini.

Ker je daljava do obrežja večja kakor proti Kalabriji, se ne more tako natanko razločevati, kaj stoji in kaj je podrtega. Ker sem pa jaz dne 20. oktobra leto poprej videl mesto iz morske strani, sem zapazil velik razloček med prej in sedaj. Mesto je podobno velikanski razvalini, iz katere se ne dviga noben stolp, nobeno večje poslopje. Ob bregu, kjer so prej stale krasne palače, se vidijo cele zarezze, ali zidovje samo do prvega nadstropja. Kako izgleda v ozkih ulicah, nismo mogli videti, a oficir, ki je bil pred kratkim v Messini, je rekel le eno besedo: Tam je — smrt!

(Dalje prihodnjič.)

Smešnice.

Predsednik (k zagovorniku, ki silno glasno govori): „Gospod zagovornik! Vi delate akustiki dvorane kričečo krivico.“

* * *

Sodnik: Obtoženec, sprejmete li kazen?

Obtoženec: Kaj pa naj sicer storim? Se-li naj z Vami pretebam?

voznik. Bilo je namreč ponoči in nič razsvetljeno. Rampe so bile pokvarjene tako, da se je samo ena zatvorila, druga pa ne. Voz je bil zdobljen, konj poškodovan, in voznik težko ranjen, da so ga mogli prepeljati v bolnišnico.

„Korošec“ je postal grozno oseben. Tudi mi bomo prihodnjič analizirali njegove privržence. Najpoprej pride na vrsto glava!

Kotmaravas. (Naši nemčurji.) Že dolgo ni bilo kakšnega dopisa iz našega kraja, kakor da bi mi morda spali. A ni se še podrl narodni steber, podreti so ga že mislili zdavno, a ni se še nasprotnikom posrečilo. Pravih krvnih nasprotnikov mi sicer nimamo toliko, a temveč najetih, t. j. nemčurjev ali Štajercijancev. Izobraženi so seveda v toliko, kot njih glasilo „Štajerc“, ki živi le od hujskanja zoper Slovence in duhovnike. Tako znajo tudi naši takozvani „pristni“ Nemci pd. nemškutarji. Politiko nosijo zmeraj na jeziku, če jim pa smukne pamet v pete, tedaj ne vedo, kaj bi počeli, in se velikrat sami med seboj stepejo, da si malo svoje vroče glave potipajo. In če v takem položaju zagledajo kakšnega pravega Slovence, se zaletijo v njega kot psi v šintarja. Jaz ne vem, radi česa to delajo in zakaj jim Slovenci tako globoko v želodcu ležijo. Vi moderni nemčurji boste morali iti h kakšnemu zdravniku, da vas bo te boleznii rešil, če ne, se lahko zgodi, da vas ta huda bolezen potegne enkrat v „špehkamro“. Mi pošteni in pristni Slovenci vas vprašamo enkrat, ali vas morda vest tako peče, ker ste zatajili svoj materni jezik, ki ste ga kot otroci govorili in se ga še sedaj poslužujete, ker nemški ne znate zadosti? Mi vam v vsej resnici svetujemo, pustite nas enkrat pri miru, sicer bomo enkrat druge strune navili. Je li to v nemčurškem katekizmu zapisano, da nas morate ovirati pri naših posetih? Mi Slovenci gremo kamor sami hočemo, nemčurjev ne bomo vprašali, če gremo v kakšno gostilno v Kotmarivasi. Zadnji teden so bili nekateri fantje v gostilni pri Ledarju. Tam je popivalo tudi nekaj nemčurjev še od tiste firme, ki je enkrat napadla nekega Slovence in potem zaprisegla, da ne pojde noben več v to gostilno. Zdaj grejo zopet tja; ne vem, kakšno prisego so napravili. Najbrž pred svojimi nemškimi bogovi, pa nič ne drži. Bili so torej zopet tam in kar začeli zmerjati Slovence v isti gostilni in jim prepovedali, tja hoditi, češ, to je naša gostilna. Da ne bi nastal kakšen prepir, so se naši fantje odstranili in se podali domov. A ti „olikani“ nemčurji so jo uezali za njimi in jih „pegljatali“ kot kužje. To je olika nemčurjev! Trikrat „heil“ takšni kulturi!

Podljubelj. (Odgovor.) Podljubeljski nadučitelj se vedno giblje v nekem strahu, da ga zavolj njegove „delavnosti“ ne pošljejo v zasluženi pokoj. Tudi večni pretepi, zmerjanje in „lepi“ priimki tam v šoli bodo najbrž nekaj k temu strahu pripomogli. Ni čuda torej, da se tuintam malo razkorači in napiše v „Štajerca“ in „Freie Stimmen“ nekaj o „Delavskem domu“, slovenskih delavcih, slovenskem ljudstvu sploh in povrh še o Arnušu. Na njegove dopise ni posebno lahko odgovarjati, ne morebiti, ker so duhoviti, ampak ker so tako salamensko zabiti, da jih še „Freie Stimmen“ morajo popravljati in skoraj polovico šfrkniti v koš. Nam se le „Freie Stimmen“ smilijo, ker morajo to ponatisniti! Pa beri raje sam, predragi bralec, kako hoče biti smešen: On piše o predstavi, da je trajala „bis schnapsblauen Montagsmorgen“. Ali je že slišal kdo kaj tako lepega? Slovence imenuje „schwarze Horden“ (črne družali) ki imajo „windisch schwarze Herzen“. Na to se še vrstijo nemške cvetke „Schmutz, Branntweindunst, heisere Rabenstimme“ in pa to: „Den Taktstock schwang ihr schwanker (!) Milchbruder (?) Alkohol! Ali je slišal in bral kdo večjo traparijo? In take budalosti še nosi sam po hišah brat in kazat! Zdaj pa pride nekaj: Provizor Arnuš si je spahnil nogo in se je le z veliko težavo po palici mimo šole pomikal k nekemu pogrebu. Gospod nadučitelj se zavoljo tega ponorčuje ž njim. Gospod nadučitelj, ali vam ni nekdo drugi — ki celo po dveh palicah hodi — veliko bliže? Na vsej svoji rodbini ste že dovolj poskusili boleznii, da sami veste, kaka dobrota je to in bi si to posmehovanje lahko čisto mirno vtaknili za uho. Sicer pa vas vprašamo tukaj čisto javno: Koliko ste šteli za „Delavski dom“, da se vi, kakor tudi vaša boljša polovica, toliko kregata za njega? Zakaj se vedno zaganjate v naše delavce, ki vam še nikdar niso nič žalega storili? In kje si jemljete vi, ki živite na sredi slovenskega ljudstva, ki vas plačuje in vam daje krasno stanovanje, pravico, da ga psovate z „druhaljo“, „šnopsom“, „krokarji“ itd.? Gospod nadučitelj, za zmerjanje si boste morali že manjšo žlico vzeti, časi so minuli, ko nas je smel vsak zmerjati kolikor mu je bilo drago. Nas

je veliko, vedno več, in znamo si najti pomoči! „Diverse Leute sollen Ruhe geben“ in se tudi sami „ruhig“ obnašati, bo pa zmiraj dobro.

Podljubeljski pevci so se udeležili slavnosti v Malčapah v korist „Delavskega doma“. Zapeli so nekaj pesmi, g. Arnuš pa je v kratkih besedah pojasnil potrebo narodne trdnjave v Rožu.

Podljubelj. Od več strani nam že prihajajo pritožbe, kako pd. Karton v Podljubelju s svojim neslanim jezikom pika in nadleguje naše delavce. Tudi Jokanca na cesti kriči za našimi in si hoče pogasiti svojo jezico „mikmik“. Zdaj ju še samo posvarimo, drugokrat se oglasimo nekoliko glasneje.

Apače. (Slepa miš.) Iz našega kraja napada nekdo v liberalnem slovenskem časniku gospoda, ki je tukaj govoril leta 1909. Vemo, da dotični gospodič ni iz Apač, doma je v Rožu. Tam se hučuje, da tisti gospod „v narodnem govoru narodnosti še omenil ni“. Stvar bo bolj preprosta, če se gospod, ki toliko o narodnosti govori, javno zglesi. Ko bomo vedeli njegovo ime, bomo radovoljno opisali njegove narodne zasluge in jih primerjali z delovanjem g. dr. Arneja, župnika v Zrelcu. Slepih miši pa se z liberalnimi mladimi dijaki ne bomo igrali.

Velikovec. (Pekovski dim.) Že pred tremi leti smo se pritoževali radi dima, ki iz naših pekarn okužuje celo mesto. Zvečer in zjutraj človek oken niti odpreti ne sme. Takoj imaš polne sobe dima, da bi se ne samo zadušil, ampak zadavil. Ali ni tu nobene pomoči? Zakaj pa tega ni po večjih mestih? In vendar v Velikovcu živijo ravno taki ljudje, kakor v večjih mestih! Zakaj pa drugi dimniki, ki jih je 99%, ne povzročajo takega neznoznega smradljivega dima, kakor ravno omenjeni? Kje je sanitarna oblast, ki smo jo klicali na pomoč že pred tremi leti? Za vsako malenkost se briga, a za to pa ne! Poleg zadušljivega dima pa še moramo uživati vedno stare žemlje. Vzemi jo v roke kadar koli hočeš, četudi na vse zgodaj zjutraj, je vedno taka kakor žoga. Meščani, ali bi ne bila v tem oziru umestna skupna ali vsaj delna pritožba na okrajno glavarstvo? Poskusimo enkrat svojo srečo!

Velikovec. (Kranjski fantje), ki so se udeležili letošnjih vojaških vaj, so se med potjo v Labudsko dolino mudili zadnji teden dva dni v Velikovcu. Vkljub temu, da so prišli popolnoma premočeni v mesto, kjer se jim je posebno v „Narodnem domu“ kolikor mogoče dobro postreglo, so bili vendar izredno dobre volje. Prepevali so krasne slovenske pesmi, da smo jih vsi poslušali z največjim veseljem. Mislili smo si, kako so pač srečni naši bratje onstran Karavank, kjer imajo take šole, kakor jih je ustanovila človeška pamet, namreč na podlagi materinega jezika; ne pa kakor pri nas na Koroškem, kjer Slovencem vsiljuje ponemčevalne mučilnice nemškonacionalna zagrizenost. Naši koroški fantje iz šole ne znajo niti ene slovenske pesmi dobro zapeti, pač pa zatulijo pogostokrat nemške tujke, kojih ne razumejo ne ti ne ljudstvo. Tisti pa, ki znajo slovensko peti, se tega niso naučili v šoli, ampak s svojo pridnostjo v izobraževalnih in drugih društvih. O blažena „napredna Koroška!“

Velikovec. (Naš šolski nadzornik) nam je pravičen. Pred kratkim sem se vozil z njim, in pogovarjala sva se, ker je sam napeljal govorico na to, o šolskih zadevah. Poudarjal sem mu, da se otroci v naših šolah premalo poučujejo v materinščini. Apostrofiral sem izvrsten referat g. nadučitelja Kogelnig-a v Dobrlivasi, ki je poudarjal na učiteljski konferenci l. 1908. v Velikovcu isto; nato je g. c. kr. okrajni nadzornik Sohar rekel: „To poudarjam tudi jaz, in sem tudi pri okrajni učiteljski konferenci v Velikovcu to terjal.“ Dobro, g. okrajni nadzornik! Upamo, da vas bodo gg. učitelji tudi ubogali!

Velikovec. (Nemci v as obsojajo.) Zadnji teden je bil neki Nemec iz Bavarskega, torej noben nemškutar, kakor jih na Koroškem vse mrgoli, v Velikovcu, in ta je pripovedoval, da so ga med potjo od Sinčevasi v Velikovec otroci pozdravljali z „Gelobt sei Jesus Christus“ (dotični je bil namreč duhovnik); to ga je veselilo. Mislil si je, da ga pozdravljajo nemški otroci. Zato jih je nagovoril. „Toda začudil sem se,“ tako je pripovedoval, „otroci mi niso znali odgovarjati. Kako je to mogoče?“ me je vprašal. Seveda sem mu pojasnil naše turško-koroške razmere. In čudil se je. Nemškutarji, nemški nacionalci, to je obsodba za vas, ki jo edino zaslužite! Nemci — pristni, kakoršne na slovenskem Koroškem po večini zastoj iščemo, vas tepejo. Vsa čast vam naprednjakom in nemčurjem! „Gelobt sei Jesus Kristus“ in brezbarven: „Kutn tok“, ali je potem zjutraj, ali opoldne, ali popoldne, ali zvečer, ali celo opolnoči, zmiraj je pač „Kuten tok“, drugega pa ničesar. S tem farbate samo lahkoverne Nemce! Le farbajte jih naprej in zlate medalje o vašem izdajskem

delu in poneumljenju vam ne bodo izostale. **Slava nemški kulturi!** — Sram vas bodi!

Grebini. (Novi gostilničar) v našem „Narodnem domu“ je nastopil dne 1. t. m., namreč g. Valentin Hofmeister, pd. Vošank iz Št. Lorenca v Št. Petru. Njemu je dala Hranilnica in posojilnica v Velikovcu „Narodni dom“ s pripadajočim posestvom v najem. Gostilniško obrt pa je najemnik vzel v najem od prejšnjega posestnika J. Uranška. Ker je g. Hofmeister znan kot mož poštenjak skozinsko, se bo gotovo potrudil, da bo postregel gostom v vsakem oziru z dobro pijačo in jedjo. Zato tudi pričakujemo, da ga bodo gostje zlasti Slovenci podpirali, da mu bo mogoče dobro izhajati. Z novim letom se otvori tudi trgovina z mešanim blagom. S tem bo ustrezno zlasti okoliškimi Slovencem, ki so si tega že davno želeli.

Djekše. („Mir“ iščejo.) Cenjeni g. urednik! Vprašam, ali vam smem potožiti nekaj, kar mi je pri srcu. Nisem sicer prijatelj časopisov, ker ne poznam tako natančno političnih razmer, sem še koj pastir. „Pa pri nemški gardi tudi pastir veliko velja,“ je izustil o binkošnih l. 1907. neki vovberški modrijan na Djekšah, kajti s časom bodo ljudje planinske pastirje hodili po pravi veri upraševati! Da pa prej h koncu pridem, bom kar na kratko povedal, kaj se je zgodilo. Zadnje nedeljo namreč sta prišla dva možakarja na Djekše in popraševala po „Miru“, kakor Judje po Kristusu. Bila sta tista dva, ki sta na semenj (žeganje) hotela na tihem poslušati govore našega izobraževalnega društva. Prvi je bil vodja nemške garde v slovenski koži, drugi je rojen Slovenec, ki se pa boji slovenščine kakor hudič križa. Ker sta tako pridno iskala „Mir“, mi je prišla misel, kaj pa vendar mora biti v tem časniku, in sem ga tudi izposodil; in glej, kaj vidim? Še celo na peč so se nekateri skobacali. Da ta dopisun vse zve, sapa napeta, to me je pa dobro zadel! Sami veste, pastir se ne sme vtikati med študirane ljudi, ne samo zavoljo majhne postave, ampak radi pomanjkanja prostora za nemčurčke. Radi tega sem pa šel na peč in tam z odprtimi ušesi in očmi poslušal premodre pogovore. Da me je pa dopisun tako trdo prejel, tega bi ne bil verjel. Tega pa še ne vem prav, so li vpraševali po „Miru“ iz ljubezni do tega časnika, ali iz drugega vzroka. Bodisi kakor hoče, jaz sem zdaj pač tudi prepričan, da mora biti „Mir“ dober časnik, ker se naši študirani ljudje tako trgajo zanj.

Grebini. Po opravi pridem v Grebini, mislil sem kupiti črnega olja, ker se mi je žival napihnila; a po vsem Grebinju sem popraševal, pa ga zdaj ni na prodaj; ker mislim, da imajo vsi Grebinjčani obilo opravila s protestom zoper gostilniški obrt pri Hornerju. Naročim si v neki gostilni južno ter jem in moral sem poslušati, kako so govorili med seboj: „Die Besseren werden nie mehr hin gehen,“ namreč k Hornerju, ker je tam nadzornik eden krščanskih apostolov. V kratkem na to pa berem v „Miru“, da prihaja k Hornerju toliko ljudstva, da bi ga bilo treba nekaj drugim gostilničarjem oddati. Če Grebinjčanje pravijo, „ta boljši ne bodo šli tja“, so si gotovo mislili „gospoda“ iz Grebinja. Jaz pa ne poznam boljšega človeka od kmeta; kmetič na polju se močno poti, gospodom, beračem on kruh preskrbi; kar leze in gre, sploh vse od kmeta živi. Zavedni slovenski kmetje pa bodo gotovo svojo hvaležnost pokazali s tem, da bodo radi zahajali v novi, po nemških listih krščeni „Narodni dom“, ker Nemci ali posilimenci tako zaničujejo nas mirne Slovence, bodemo se pa bolj priprijeli gesla: Svoji k svojim! naj se potem na glavo postavijo. Ako bi bil kupil Jud ali Nemeč ali celo kak ljudožre Hornerjevo gostilno, bi gotovo ne uganjali tako, kakor zdaj, ko jo je kupila slovenska hranilnica in posojilnica v Velikovcu. Da pa imamo Slovence tudi vrle može in eden teh je gosp. Gole iz Krčanj, ki nadzoruje štiri dobre, poštene krčanske gostilne; v Velikovcu pa je bil neki gostilničar, ki je bil pristen Nemeč, najhujši sovražnik duhovnikov in na Djekšah je hotel kar v enem dnevu spraviti vse v nemški rajh, ali kmetje so ga morali postaviti na prosto; pa kratko je bil nasprotnik gostilničar, za tem pa ubog delavec, ki biva sedaj v norišnici.

Prevalje. (Malo pojasnila!)* Da podli „Štajercev“ dopisunček ne bo imel preveč veselja, mu povemo v brk, da naš vsega spoštovanja vredni gospod župnik letos še ne gre v pokoj, ampak ostane na svojem mestu v kljub rahlemu zdravju in res slabemu župnišču, v kojega popravo je izdal lepo svoto denarja, ne iz dolžnosti, ampak zgolj iz dobrotljivosti. Zdaj bi pa pristaši ptujske „giftne krote“ najrajši videli, da bi jim zgradil č. gospod župnik, predno zapusti našo župnijo, na svoje stroške kar novo župnišče.

* Vsled preoblega gradiva zadnjič zaostalo. Ured.

Nobene postave ni, ki bi ga v to silila. Vendar pa vemo iz zanesljivih virov, da je č. g. župnik pripravljeno, zidati novodobno opremljeno župnišče, če mu prinesejo lažnivi kljukci istih 200.000 K, o kojih sanjajo pri pivu in pri žganju. Torej na noge, junaki! Če svojo laž dokazate, ste storili čeli občini dobro delo in imeli bomo župnišče na pet „štukov“. Prvi „štuk“ pa ostane prihranjen za znano trojico P. D. P., a s pogojem, da bodo pridno v cerkev hodili in pokoro delali. Če bi pa s tem ne bili zadovoljni, češ, da so itak vedno v prvem „štuku“, jih pomaknemo v drugega. Torej na delo!

Vovbre. (Šola.) Kaj porečete trgovcu ali gostilničarju ali črevljarju ali kovaču, ki svoje odjemalce sam odganja in jim prigovarja, da naj gredo drugam kupovat? Vsakdo uvidi, da tako počenjanje je samomorilno. Po pravici porečete, takega osla na svetu gotovo ni! In vendar — se to godi v vovberški šoli. Oba učitelja otrokom prigovarjata, in sicer vsem, ki imajo le količkaj boljšo glavico, da naj gredo v velikovško ljudsko ali pa v meščansko šolo. In veliko jih seveda gre, in vsi naprednjaki naše vasi, še celo tisti, ki sedijo v krajnem šolskem svetu, pošiljajo svoje otroke v oddaljeni Velikovec v šolo. Zakaj? Ker brčkone učitelji sami in stariši vsi dobro vedo, da se v naši šoli otroci nič ne nauče. — Zakaj pa ste potem Vovberjani novo šolo zidali in toliko zanj plačevali in še plačujete?

Gospodarske stvari.

Potreba paše za živino.

(Piše France Kristof, živinorejski inštruktor v Selcih.)

(Konec.)

Še zanimivejšo prikazen sem zapazil v mlečnem zapisniku. V zimskem času, kadar so šle krave za nekaj časa na prosto na „sprehod“, a ne dobile kake krme, so imele drugi dan nato vedno večjo množino mleka kakor navadno. Iz tega se vidi, kako ugodno vplivajo na živino čist, svež zrak, svetloba in premikanje.

Pozabiti tudi ne smemo, kako dobro stori živini hladilen dež, posebno če jo nato obsije solnce. Živino opere nesnage in ji očisti kožo, oprostijo jo nadležne golazni, na pr. uši itd., česar kmet največkrat še zapazi ne. Snaga pa je pri živini za dobro uspevanje ravno tako potrebna kakor pri ljudeh. In ravno v poletnem času, ko imamo obilo dela in nam primanjkuje sposobnih delavnih moči za oskrbovanje živine, nam nudi paša v tem oziru mnogo ugodnosti, ker so za pašo posebno tudi še take osebe, ki niso za drugo delo. Kjer pa ima cela vas skupnega pastirja, je pa še bolje.

Živina mora na paši zajemati krmo od tal in zato se pravilno in lepo razvijajo vsi deli telesa. Živina dobi lepo obliko, je polna za pleči, ima lep, raven križ in nima takega vampa, kakor ona, ki stoji vedno v hlevu. Ta mora zajemati krmo večkrat z visokih jasel ali korita in posledica tega je, da dobi vdrt hrbet in praznoto za pleči. Posebno je to škodljivo za mlado živino, ki ima mehke kosti, da potem tako zrastejo. Manj ko se naravi nasprotuje, tem boljše bo to za živino.

Prezreti ne smemo še ene koristi (ugodnosti) paše, da je namreč pašna živina veliko boljša za pleme od one, ki je vedno v hlevu. Smešno je večkrat videti kmete, ki uporabljajo razna, večkrat celo škodljiva sredstva, da bi se jim krave in telice oplemenile (ubrejile), pa brez vsega uspeha. Da pri tem tudi raznih vraž ne manjka, je umljivo. Poznavalcu živine mora mnogokrat krvaveti srce, ko vidi, koliko lepe in dobre živine, s katero bi se morala izboljšati in povzdigniti naša živina, roma v mesnico samo zaradi nerodnosti in neprimerne ravnanja z živino. Bik, komaj tri leta star, v najlepši starosti, ko je najboljši za pleme in ki večkrat stane mnogo denarja, se mora mnogokrat prodati mesarju. Ta napaka je res velika rana naše živinoreje, ki oškoduje naše kmete za tisoče in tisoče kronic, ne da bi se zmenili za to.

Ker nam donša živinoreja glavni dohodek v kmetijstvu, je pač potreba, da začnemo misliti na umnejšo rejo, kakor je v navadi sedaj. Živino rediti ni bogve kaka posebna umetnost, pač pa je umetnost, dobro, zdravo živino kolikor mogoče ceno vzrediti, in le če to zna, bo imel kmet več koristi od nje. Zato bo treba gledati, da pride živina, posebno pa mlada, na pašo.

Kjer še ni skupnih pašnikov, da bi se to dalo izvesti, naj se osnujejo pašniške in živinorejske zadruge, ki bodo skušale pašo prejkoslej uvesti. Mnogo je lepih gorskih kmetij, ki so arondirane (zložene) in bi bile pripravne za take skupne pašnike, a se prepuščajo za slepo ceno

Priporočamo našim gospodinjam pravi :FRANCKOV: kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

grajščakom. Zakaj bi take kmetije več kmetov skupaj, oziroma ena zadruga, ne mogla kupiti?

Pri že obstoječih pašnikih naj se pazi na to, da bo pašnik tudi kaj vreden. Treba jih je, če so zanemarjeni, zboljšati, treba je krtove kupe poravnati, grmovje posekati in izkopati, močvirje izsušiti, gnojiti, posejati itd. Da to začetkoma stane, je umevno, zato pa dajeta država in dežela za take naprave podpore, a le zadrugam. Zato je treba misliti na to vrsto zadrug in na ta način priti do dobrih pašnikov. Odločno pa se mora svariti pred razdelitvijo skupnih pašnikov. Izkušnja je na mnogih krajih pokazala, kako nesmiselna, draga in nepraktična je taka razdelitev.

Iz navedenih podatkov so razvidne koristi paše; zato bi bilo želeti, da se za tako občno korist ne zavzamejo le kmetje, ampak tudi občine in naše posojilnice. Na delo torej za kmeta, steber družine, naroda in države!

Najočitneje se kaže vpliv paše pri molznih kravah. Krave, ki se pasejo ali hodijo po prostem, ne dajejo samo več, temveč tudi mnogo boljše in zdravješe mleko. To pa zato, ker si krava poišče na paši le najboljšo travo, v hlevu pa mora žreti, kar se ji da. V taki krmi so večkrat rastline, ki na mleko škodljivo vplivajo. Poleg tega pa uniči svetloba veliko glivic, ki bi prišle v mleke in je zato mleko zdravješe. Tudi večja množina kisika, ki ga žival vsrkava, blagodejno vpliva na mleko. Evo vam dokaza iz lastne izkušnje! Ko sem po dolgem prigovarjanju vendar enkrat dosegel, da so se krave spuščale na pašo, pokazalo se je, da raste vsak dan množina mleka. Kakor hitro pa se je s pašo prenehalo, se je množina mleka takoj skrčila, vkljub temu, da so se krave dobro krmile.

Društveno gibanje.

Velikovec. Dne 12. septembra se vrši mesečno zborovanje društva „Lipa“. Na sporedu je šaljiva igra „Zaklad“, govor: „Zakaj se bavijo tudi duhovniki s politiko?“ in tamburanje. Z ozirom na zanimivo igro in zanimiv govor pričakuje najobilnejše udeležbe *odbor.*

Pliberk. V nedeljo, dne 12. sept., ob 1/23. uri popoldne se vrši v gostilni pri Likebu v Dobu pri Pliberku ustanovni shod podružnice „šolskega društva“. Nato je veselica izobrazovalnega društva. Na sporedu je igra: „Pri gospodi“ in petje. K obilni udeležbi vljudno vabi *odbor.*

Št. Jakob v Rožu. Naše katoliško slovensko izobrazovalno društvo priredi v nedeljo, dne 12. t. m., v „Narodnem domu“ krasno petdejsko narodno igro „Nežka z Bleda“. Začetek ob 3. uri popoldne (po blagoslovu). Vstopnina 30 vin., prvi sedeži 50 vinarjev. Po igri bo ustanovni shod podružnice „Slov. šolskega društva“ za Št. Jakob in okolico. Z ozirom na to važno in zajedno zanimivo prireditev vabi in pozivlja domačine in sosede k prav obilni udeležbi *odbor.*

Vabilo na ustanovni shod „Slovenskega šolskega društva v Celovcu“ podružnice za Št. Jakob v Rožu in okolico v nedeljo dne 12. t. m. v „Nardnem domu“ v Št. Jakobu ob 4. uri popoldne. Rožani in Rožanke! kar vas čuti narodno, prihitite vsi! Odbor „Slov. šol. društva“.

Politične vesti.

Ker je poslanec Plantan odložil svoj deželno-zborski mandat, se je vršila pretekli teden dopolnilna volitev za dolenski mesta, pri kateri je bil z 320 glasovi izvoljen deželno-sodnijski svetnik Fr. Višnikar. Slovenska ljudska stranka se volitve ni udeležila.

Orožniki pred šolo.

K zaključitvi češke šole v Poštorni piše „Slovenec“ v svoji nedeljski številki sledeče: „**Orožniki branijo slovanskim otrokom v šolo.** V Poštorni, v tej historični češki Poštorni na Spodnjem Avstrijskem, na meji Moravske, bilo je predvčerajšnjim nad sto žandarjev, ki so stali pred češko šolo, da ne bi stopilo vanjo 500 češke dece! Famozna — avstrijska specialiteta! Kakor da bi videli tiste drobne češke otročiče! Petsto jih je. Deklice belo oblečene, dečki zamišljeni, tudi v prazniški obleki: gredo v šolo! Nu, presenečenja! Na durih jih ne pričakujeta dobri učitelj in župnik; svetlijo se žandarski bajoneti...! Halt! Im Namen des Gesetzes! V imenu zakona ne smeš, otročič avstrijskega državljan — v šolo! Sedaj umevamo vse. V tem je rečeno vse: s tem smo očrtali vso tragiko češkega, torej slovanskega položaja v tej državi, kjer vlada pošilja proti našim otrokom žandarje, da se ne bi približali viru kulture, luči napredka, ker bi Slovan moral še nadalje ostati neizobražen, v tmuni neznanja, helot,

rob, žival svojemu nemškemu gospodarju! Ne, ne, nemški gospodarji, — tako ne pojde naprej! Tudi z bajoneti ne boste mogli izbrisati dejstva, da tvorimo večino v tej državi in da zato hočemo biti gospodarji. — Zaradi Poštorne bo imela Bienenrthova vlada še dosti glavobola.“

„Grazer Volksblatt“

se je v svoji gonji zoper Slované zopet enkrat grozno blamiral. Pretekli teden so prinesli nemški časniki novice, da mislijo češki turisti napraviti izlet v alpske dežele med drugim tudi v Admont na Zgornjem Štajerskem. „Gr. V.“ je pisal, naj se zapro češkim hujskačem vse gostilne in naj pride veliko ljudstva, da varuje nemški značaj Admonta. Na ta poziv so tamošnji benediktinci zaprli svojo klet, kar so storili tudi vsi gostilničarji. Ker se je bilo bati pretepa, je politična oblast rekvirirala orožništvo. Vlak pride — sprejem: veličastno tuljenje množice. Prihajalci z vlakom gledajo čudeč se, kaj to pomeni. Izstopijo iz vagonov in se predstavijo kot — nemški romarji iz Šlezije pod vodstvom nemškega duhovnika! Nato dolgi obrazi — skupen odhod z demonstranti — in „Umtrunk“ v samostanski kleti! Čestitamo!

Pri volitvah v okrajni zastop kozjanski na Štajerskem

so bili izvoljeni kandidatje „S. L. S.“ skoraj soglasno. Čisto soglasno je bil za načelnika izvoljen č. g. dekan Marko Tomažič.

Cerkvene vesti.

Imenovan je za župnika v Žabnicah č. gosp. Anton Žak, dosedaj župnik v Porečah. Za provizorja v Poreče pride bivši frančiškan in sedaj duhoven krške škofije č. g. Metod Šnedic.

Mestni župnik v Št. Vidu je postal č. gosp. Konrad Walcher. Liberalni listi se na tem imenovanju grozno hudujejo.

Spremembe v kapucinskem redu. Za gvardijana v Celovec pride o. Otokar Cejan, dosedaj gvardijan pri sv. Križu pri Gorici. Bivši gvardijan o. Lambert Lanzuner je postal kustos. O. Erhard Pečar je iz Celovca prestavljen v Škofjo Loko. Gvardijan v Volšpergu je postal o. Henrik Putrih.

V prihodnjem šolskem letu bodeta podučevala na bogoslovnem semenišču č. g. dr. Janez Quitt cerkveno pravo in dr. Ludovik Reinprecht eksegezo stare zaveze, hebrejščino in introdukcijo. O. Jos. Linder, dr. J., dosedaj profesor v bogoslovju, je bil odpoklican za profesorja v Inomost.

Č. g. Gregor Rožman, kaplan v Borovljah, se poda na Dunaj nadaljevat študije.

Priporočujemo našim družinam

Kolinsko cikorijo.

Katoliški shodi.

Nemški katoliški shod v Vratislavi.

Med tem, ko se je avstrijski katoliški shod odložil, so se na raznih krajih pokazali katoličani v krasnih manifestacijah. Tako so se zbrali nemški katoličani v Vratislavi k 56. shodu. Udeležencev je bilo okoli 26.000, med njimi posebno veliko dijaštva in delavstva. Tudi neki jezikovni spor se je pojavil, ker se je Poljakom po postavi zabranilo v svoji materinščini govoriti. Postava namreč pravi, da se Poljaki smejo samo tam materinega jezika posluževati, kjer jih je nad 60%. Predsedoval je shodu veleposestnik P. Herold. Socialni demokratje in svobodomislci so sicer protidemonstracijo napravili, ki pa je klaverno izpadla. Govorniki so bili: Dr. Faulhaber (žensko vprašanje), knez Löwenstein (misioni), dr. Mayers (karitas), Mare (šolstvo), dr. Bell (socialno in gospodarsko vprašanje), dr. Herschel (Bonificijevo društvo), dr. Schädler (papeštvo in Pij X.). Prihodnje leto bodo katoliški Nemci zborovali v Avgzburgu.

Katoliški shod češki v Kraljevem Gradu.

Tudi Čehi so se zbrali k svojemu katoliškemu shodu. Bilo je navzočih čez 14.000 ljudi, med njimi kardinal in knezoškof Skrbenski iz Prage in vsi drugi češki škofje. Predsedoval je shodu državni poslanec dr. Hruban. V imenu Slovencev je govoril naš dični poslanec dr. Krek, kateremu so udeležniki napravili velike ovacije.

Ogrski katoliški shod.

Ogri so imeli katoliški shod konec avgusta v Szegedinu ob krasni udeležbi vseh slojev. Pred-

sedoval je min. a latere grof Aladar Zichy. Pri slavnostnem evharističnem sprevedu je bilo nad 20.000 ljudi.

Švicarski katoliški shod.

Tudi švicarski katoličani so se zbrali k skupnemu zborovanju. Posebnega pomena pri tem shodu je bilo zborovanje ljudskega društva, ki združuje 453 društev z 48.000 člani.

Katoliški shod avstrijskih Nemcev.

Kakor se iz Dunaja poroča, mislijo Nemci sklicati jeseni na Dunaj ali v Solnograd avstrijski nemški katoliški shod ali pa manifestacijsko zborovanje Pijevega društva.

Šolske stvari.

Ker se je v celovško učiteljsko pripravnico že zadostno število kandidatov in kandidatinj sprejelo, se jih za šolsko leto 1909/10. ne bo več sprejelo.

V svoji seji dne 27. avgusta so bili imenovani za nadučitelje med drugimi: Anton Liaunig v Podgorjanah, Peter Močnik v Št. Petru pri Vašinjah.

Radi nadaljevanja študij je dobil za šolsko leto 1909/10. dopust učitelj v Celovcu g. Ludovik Primožič.

Razpisalo se je mesto meščanskega veroučitelja za Celovec, istotako tudi za Beljak do 10. septembra.

Razpisano je tudi mesto šolskega vodje na enorazrednici v Žvabeku (doklade 240 K), potem mesto učiteljice v Guštanju, Tinjah, Krejancah, Grabstanju in Vetrinju in mesto učitelja na dvozrednici v Št. Petru na Vašinjah, v Bistrici v Rožu in Vratih.

Deželni šolski svet je ob priliki 25letnice službovanja izrekel svojo zahvalo g. Gottfriedu Flora, ravnatelju gimnazija v Beljaku, in profesorjem na celovškem gimnaziju gg. Jan. Gessler in Alojziju Grillitsch.

Kaj je novega po svetu.

Slov. kršč. soc. Zveza v Ljubljani ima sedaj zopet v zalogi lične znake. Znaki so napravljeni za vse zveze in ne samo za Kranjsko, zato si jih lahko tudi koroški somišljeniki omislijo. Znaki se lahko nosijo tudi na kravatah! Naročajo se v Ljubljani pri „Slov. kršč. soc. Zvezi“. Vsak znak stane 70 vinarjev. Pri manjših naročilih naj se pošlje denar naprej in 10 vin. poštne, ker je to najcenejše.

Najsevernejša cerkev sveta. — Hamerfest na Norveškem je najsevernejše mesto v Evropi in šteje 2300 prebivalcev. Nekaj dni je treba še odtod potovati, da se pride do zadnje katoliške cerkve, ki ni več daleč od večnega ledu. — V sredi par koč stoji revna lesena kapelica, v kateri se zbira v kožuhih ob nedeljah kakih 70 ljudi. — Župnik, ki je moral tudi zamenjati duhovniško obleko s kožuhom, je v tej grozni samoti, ki je ločena po ledeni puščavi od drugega sveta, ljudem tudi zdravnik. Poleg cerkvice namreč stoji tudi lesena bolnišnica, kjer streže bolnikom.

Številke iz celega sveta. Na celem svetu prebiva 1563 milijonov ljudi. Izmed teh je 588 milijonov kristjanov in sicer 272 milijonov katoličanov, 166 milijonov protestantov (200 milijonov različnih strank), 120 milijonov pravoslavnih vernikov, judov 10 milijonov, mohamedancev 216 milijonov, budistov 138 milijonov, indov 209 milijonov, konfucijancev 231 milijonov.

Kam pride brezbožna dežela! V neki vasi na Francoskem pride neka ubožna žena, perica po poklicu, k župniku, ter ga vpraša, zakaj ni bral črne maše na njen namen. Župnik išče po svojem zapisniku ter najde, da je to bila ustanova. Žena je namreč dala 1000 frankov za ustanovo umrlega moža. Pove ji, da je država vse to pobrala. Žena je popolnoma blede in prestrašena! Ali je to res mogoče, moj denar? Zakaj pa niste tega zabranili? Župnik ji pokaže vlomljena vrata, češ, saj sem se branil! Zdaj šele žena razume, kaj se pravi cerkev oropati. Ljudstvo pomni, da boš krščanske poslance izbralo, potem bodo prišle tudi krščanske postave!

„Slomšekova zveza“, organizacija slov. kršč. učiteljstva, je imela svoj VI. občni zbor na Brezjah dne 2. septembra. Bilo je zbranih do 400 udeležencev. Čela zveza šteje okoli 300 udov. Krasen napredek, če se pomisli, da so bili na II. občnem zboru l. 1903. zbrani samo trije učitelji.

Mati! Vročina in ž njó čas nevarnih otroških bolezni je tukaj! Ali si se prepričala, da svojega otroka pravilno hraniš in ga tako obvaruješ pred smrtnim angelom otroške starosti, kakor: grižo, drisko, želodčnim katarom? Samo po hrani s „Kufeko“ ti je dana najzanesljivejša varnost.

V Tridentu na južnem Tirolskem so v banki tatovi ukradli 300.000 kron. Ker blagajna ni bila čisto nič poškodovana, se sumi, da so uslužbenci vlomili. Radi tega so zaprli blagajnika, praktikanta in slugo.

Cesar v Tirolu. Neizbrisljivi so bili zadnji dnevi avgusta in jako pomenljivi za tirolsko ljudstvo. Obhajali so namreč stoletnico bojev Tirolcev s Francozi. Od vseh krajev so prihitali gostje, da bi tirolski patriotizem in trdnost počastili. V soboto dne 28. m. m. je prišel tudi cesar sam počastiti veliko slavnost. Njegova vožnja po Tirolu je bila enaka triumfatorju, ki pride med vdane svoje. Vsi kolodvori so se blesketali v najlepših dekoracijah. Inomost, kjer se je vršila stoletna slavnost, je bil podoben vojaškemu taboru. 30.000 strelcev in veterancev iz cele Tirolske se je zbralo, da bi svojim pradedom iz leta 1809 čast skazali. Na gori Izel pri Inomostu se je vršila glavna slavnost. Tam je bila v nedeljo velika pontifikalna sv. maša, pred katero je knezoškof briksenski dr. Altenweisel z gorečimi besedami Tirolcev vdanost cesarju in veri slikal. Nato je v imenu dežele nagovoril cesarja deželni glavar dr. Kathrein in mu obljubil vdanost in ljubezen zanaprej cele dežele. Cesar je z ginjenim srcem odgovarjal zastopnikom tirolskega ljudstva. Nato je bil slavnostni sprevod, ki je trajal skozi cele tri ure. V tem sprevodu je bilo 30.000 ljudi z 153 godbami in 670 zastavami. Nato se je podal cesar na strelišče, kjer ga je pozdravil višji strelski mojster pl. An der Lan. Zvečer je bila slavnostna predstava v gledališču. V ponedeljek, ob 7. uri zjutraj, se je podal cesar k slavnosti v Bregenc na Predarlško, kjer je bil z istim navdušenjem sprejet, kakor na Tirolskem. V torek je nadaljeval presvitli cesar svoje potovanje na bodensko jezero, kjer mu je hotel znani zrakoplovec grof Zeppelin predstaviti svoj balon Z. III., kateri pa vsled neke napake ni mogel o pravem času biti na mestu. Cesar se je dalje časa pogovarjal z grofom Zeppelinom. Pozdravili so ga tam tudi princ Ludovik bavarski, veliki vojvoda badenski in podpredsednik švicarske republike Comtesse. Zvečer ob 6. uri se je vrnil cesar s posebnim vlakom na Dunaj.

Grof Zeppelin je s svojim zrakoplovom, „Z. III“, dosegel krasne uspehe. Pretekli teden se je „fural“ v Berlin, kjer ga je nad 700.000 ljudi, med njimi cesar Viljem sam, veličastno sprejelo.

Do severnega tečaja je menda dospel Amerikanec dr. Cook lanskega leta, dne 21. aprila, in se sedaj vrača iz ekspedicije. Nekateri časniki dvomijo o tem in mislijo, da se je dr. Cook mogoče varal.

Povodenj v Ameriki. Velika reka v Karakasu, po imenu Orinoko, je tako narastla, da je prestopila bregove in razrušila 8 vasi; 500 ljudi je utonilo v valovih, 3000 jih je brez strehe. — Istotako je tudi reka Santa Katarina izstopila iz svojih bregov in vzela 800 oseb, 15.000 ljudi je brez strehe.

Shod cestarjev. Vodstvo državnih uslužbencev v Trstu napoveduje 12. t. m. ob 1. uri popoldne v gostilni gosp. župana A. A. Mlekuža v Bovcu shod cestarjev.

„Mir“ je edino glasilo koroških Slovencev!

Za „Podljubeljski delavski dom“

so darovali:

49.—68. Gosp. Jurij Trunk, župnik v Beljaku	K 100.—
69.—70. „ Jan. Zel, kaplan, Št. Jakob v Rožu	„ 10.—
71. „ Jan. Katnik, bogoslovec v Celovcu	„ 5.—
	K 115.—
V šte. 39. izkazanih	„ 240.—
Skupaj	K 355.—

Za Podljubeljski delavski dom so darovali v roke g. Arnuša sledeči gospodje: Sirnik Iv., župnik v Št. Rupertu K 5.—; Janez Wieser, prošt K 36.—; Knaflič K 20.—; Virnik K 12.—; Slov. posojilnica v S. K 30.—; Volb. Serajnik K 5.—; Benetek K 2.—; Gabrielčič, Brezje K 3.—; Sadjak, Celovec K 5.—; Limpel, Čajnce K 10.—; Virnik, Gospa Sveta K 2.—; dekan Wieser, Gospa Sveta K 2.—; Peter Serajnik K 2.—; Lasser Fr. K 2.—; Brabeneč, Št. Tomaž K 2.—; Serajnik Ivan K 2.—; na konferenci v Kapli K 7.—; Neimenovan K 2.—; Obilčnik-Niks K 2.—; Mat. Ogriz-Drajar K 7.—; Jakob Pajnter K 5.—; Magdal. Pošinger K 2.—; Klošterca K 2.—; Nabiralnik v „Domu“ K 28.—; Čisti dobiček igre „Cigani“ K 50.—. Skupaj K 245.—. Bog plati!

Loterijske številke 4. kimavca 1909:

Gradec	79	88	64	45	37
Dunaj	74	20	11	28	25

Rojaki, spominjajte se podljubeljskega „Delavskega doma“.

Vabilo

na

letni občni zbor

šentjakebske posojilnice v Rožu,

v nedeljo dne 19. t. m., ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ v Št. Jakobu v Rožu.

Na dnevnem redu je:

1. Poročilo o letnem računu.
2. Volitev odbornikov.
3. Znižanje opravnih deležev.
4. Raznoterosti.

Odbor.

Učenke ali učenci

se sprejmejo na hrano in stanovanje pod ugodnimi pogoji. Lepo, svetlo in zdravo stanovanje. Več se izve: Ljubljanska cesta šte. 9, Celovec.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Narodni šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira se posebno na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 4. novembra t. l.

Plačila 24 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Letnik

1910

naše „Družinske Pratique“

je ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v „Katoliški bukvarni“, prodajalni „Katol. tisk. društva“, dalje v trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petričič in Ivan Korenčan; v Trstu: prodajalna „Kat. tisk. društva“; v Celju: Zvezna trgovina.

Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več
Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik!

Sadne mline s kamnitimi valjarji,

in vinske preše, najboljše slamoreznice

grozdne mline in reporeznice, žganjarske kotlje,

štedilnike in peči, umetna gnojila,

kakor vsakovrstne železninske predmete priporoča po najnižjih cenah

Peter Majdič, trgovina z železnino „Merkur“

Celje.

Cenike pošiljam franko in zastonj.

Lovske puške



vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Čevljarski mojster v Celovcu sprejme

slovenskega učenca

v uk. Dopise in ponudbe naj se pošljejo na upravnistvu „Mira“ v Celovcu.

Malo posestvo,

obstoječe iz $\frac{3}{4}$ oralov travnikov, $1\frac{1}{2}$ oralov setve, $4\frac{1}{4}$ oralov gozda, sadni vrt, hišo z gospodarskim poslopjem, se pod ugodnimi pogoji proda. Več se izve v „Narodnem domu“ v Št. Jakobu v Rožu.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909 na novo otvorena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan sin

v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22 v Ljubljani

Slovenec Konrad Skaza

delavnica za vsa cerkvena dela

v St. Ulrich, Gröden (Tirolsko)

se najtopleje priporoča za vsa cerkvena dela. Velikanska zaloga sv. razpel. Novi zanimivi slovenski ceniki zastoj in franko. Postrežba solidna in hitra.

Prijatelji, prepričajte se,

da vsakdo prihrani mnogo denarja, kdor oskrbi svoj nakup raznega tkalskega blaga naravnost pri izdelovalcu-veščaku, ker le ta more vsestransko najboljše postreči.

CEFIRI

Špecijsko izdelovanje

kanafase, oksforde, šipkovine in vsakovrstne tkanine lastnega izdelka priporoča po najnižjih cenah izborna češka krščanska tvrdka

Vzorci zastoj

JOŽEF SUCHANEK,

Prva mehanična in ročna tkalnica ter razpošiljalni zavod izbornih tkanin v Novem Hradku pri Novem Mestu na Metuji, Češko.

Odvetnik dr. Alojz Bratkovič

vljudno naznanja, da je otvoril s 1. septembrom 1909 svojo odvetniško pisarno v Slov. Gradcu.

Sprejme se muzikalično nadarjen, 12 do 16 leten fant v poučevanje na gosle, glasovir in orgle.

Dober pevec in priden mežnarski pomagač ima uk brezplačno; skrbeti mu je samo za stanovanje in hrano. Natančnejše ustmeno ali pismeno. **Jurij Rašer**, organist, Vetrinj pri Celovcu.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

kmečki kreditni zavod za Celovško okolico

Pavličeva ulica štev. 7

uraduje

ob četrkih od 1/2 10. do 12. ure in od 1/2 2. do 3. ure,
ob sobotah od 10. do 12. ure.

4 1/2 %

Društvo jamči za popolno varnost vlog s premoženjem vseh udov.

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg kakor tudi v večjih posodah

Fasadne barve za hiše

po vzorcih

Slikarski vzorci

in papir za vzorce

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode

Steklarski klej (kit)

priznано in strokovno preizkušeno najboljši

Karbolinej prve vrste

Mavec (gips) za podobarje in za stavbe

Čopiče domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbor.

Zaloge je stalno v vrednosti 1/4 milijona kron. Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa zimskega blaga bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženine in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

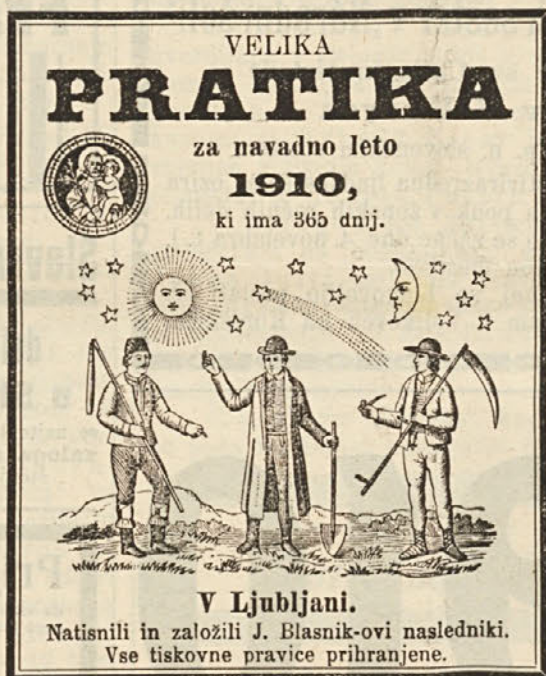
Vsi uslužbeni govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine, Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Izšla je

edino prava, starodavna **BLASNIKOVA**

Zahtevajte le Blasnikovo Pratico, ker le ta je edino prava, starodavna Pratika. Ne dajte se premotiti s kako drugo podobno Pratico in kupujte le Blasnikovo, ker to Pratico so tudi Vaši pradedje in dedje najraje imeli.



Le ona Pratika, ki ima na prvi strani tako podobo, kakršna se vidi tu, je prava starodavna Pratika. Zahtevajte torej le Blasnikovo "Veliko Pratico", ktera se drži gesla: "Vse za vero, dom, cesarja!"

Naša Pratika prinaša tudi letos mnogo zanimivih podob. Držite se Vaše stare prijateljice Velike Pratique, ktere ste najbolj navajeni.

Ova knjigoveza pomočnika

pridna in trezna delavca, posebno izvežbana v izdelovanju zlate obreze, sprejme takoj Družba sv. Mohorja v Celovcu, kateri naj se pošljejo ponudbe z zahtevano tedensko plačo.

Tovarna glinastih izdelkov **F. P. Vidic & Komp., Ljubljana**

ponudi vsako poljubno množino

zarezanih strešnikov (Strangfalzziegel) sistem Marzola, **zidarske opeke, peči** itd.

Na zahtevo pošljemo takoj vzorce in ponudbo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica **K 3.000.000.**

Rezervni fond **K 300.000.**

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta štev. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavoije. Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spjletu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8.— za kom. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad. Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.